

2. даних дистанційного зондування землі
3. досліджень, отриманих зразків проб ґрунтів
4. опрацювань висновків будь-яких експертиз, пояснень, довідок, документів, матеріалів, відомостей, отриманих, зокрема, з будь-яких джерел, оперативних повідомлень фізичних та юридичних осіб.

Звісно, що з практичної точки зору працівники Держекоінспекції не завжди мають можливість зробити огляд земельної ділянки через мінування чи триваючі бойові дії. У таких випадках застосовується дистанційне зондування землі.

Визначення обсягу забруднення ґрунтів у кожному випадку є самостійним завданням. Це пов'язано з різноманітністю геоморфологічних, геологічних та гідрологічних умов. За наявності інформації про кількість (об'єм, маса) забруднюючої речовини, яка проникла у певний шар ґрунту, визначаються площа, глибина просочування забруднюючих речовин.

Розмір шкоди внаслідок забруднення ґрунтів чи засмічення земель обчислюється уповноваженими особами Держекоінспекції на основі нормативно грошової оцінки земельної ділянки.

За результатами проведених робіт представники Держекоінспекції передають, формують всі матеріали в окрему справу, яка зберігається в Держекоінспекції.

Таким чином, регулювання визначення шкоди внаслідок забруднення ґрунтів чи засмічення земель є комплексним питанням, яке регулюється не лише Методикою визначення розміру шкоди, завданої землі та ґрунтам внаслідок бойових дій, а й іншими нормативно - правовими актами. [4]

Список використаної літератури

1. Збитки землевласників та землекористувачів внаслідок збройної агресії: фіксація пошкоджень та руйнувань, методологія обрахунку, компенсація [Електронний ресурс] // Факультет землевпорядкування. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://nubip.edu.ua/node/109382>.

2. Про затвердження Методики визначення шкоди та збитків завданих земельному фонду України внаслідок збройної агресії Російської Федерації [Електронний ресурс] // МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ. – 30. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0586-22#Text>.

3. Визначення шкоди, завданої земельному фонду війною: затверджено Методику [Електронний ресурс] // Журнал. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://ibuhgalter.net/ru/material/1352/26573>.

4. Оцінка збитків землекористувачів: розбір Методики визначення розміру шкоди, завданої землі та ґрунтам внаслідок бойових дій [Електронний ресурс]. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: https://biz.ligazakon.net/analytics/216942_otsnka-zbitkv-zemlekoristuvachv-rozbr-metodiki-viznachennya-rozmr-u-shkodi-zavdano-zeml-ta-runtam-vnasldok-boyovikh-diy.

*Ольга Панасюк, старший викладач, Валерія Гуляя, студентка,
Вікторія Шлапак, студентка
Одеський державний аграрний університет*

ОЦІНКА ВПЛИВУ АНТРОПОГЕННОГО ФАКТОРУ НА ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ

На сьогодні актуальність проблематики використання та охорони земельного фонду в Україні є важливою, через активне антропогенне втручання у сучасних високотехнічних умовах, що призводить до серйозних екологічних, соціальних та економічних проблем для суспільства. Адже найціннішою складовою з усіх природних ресурсів є земля, яка виступає основою для рослинного й тваринного світу, базисом для розвитку промисловості, населених пунктів, інфраструктури. Врешті решт, земельні ресурси – це чи не найголовніший засіб сільськогосподарського виробництва.

Основною метою даного дослідження є аналіз питань збереження земельно-ресурсного потенціалу та його поліпшення, а головним завданням - збір інформації про причини деградації земельних ресурсів внаслідок людського втручання.

В результаті дослідження можна з'ясувати, що ґрунтовий покрив утворювався десятки і сотні тисяч років завдяки ґрунтоутворним процесам, а їх деградації та навіть повне знищення – можуть відбутися в надто короткі терміни, через вплив антропогенних факторів, нерациональне їх використання.

Ґрунти, як основа розвитку аграрної сфери виробництва, повсюди зазнають деградації, змиву. На землях, що обробляються, розвиваються вітрова та водна ерозії, які супроводжують змив родючого шару. Науковці стверджують, що щорічно близько трьох тисяч гектар землі руйнуються ярами. Дорош Й. відзначає, що спостерігається втрата гумусу в орному шарі ґрунту в степовій зоні України понад 2% [1].

Сучасна структура використання земель не відповідає господарським і екологічним вимогам сьогодення. Так, вченими доведено, що вид і способи використання земель сільськогосподарського призначення не відображають оптимального співвідношення між природними умовами, цільовим призначенням земель, а також рівнем розвитку продуктивних сил. Нажаль втрачена можливість застосування проектів землеустрою на основі контурно-меліоративної організації території через розподіл земель на земельні частки (паї), а це тягне за собою зростання негативних тенденцій зміни якісного складу земель сільськогосподарського призначення через підвищення кислотності, засоленості, ерозійні процеси, втрату родючості ґрунтів тощо.

Останніми роками тільки знижуються в обсязі роботи по з підвищення кількості гумусу. Об'єм внесених мінеральних добрив із 140 кг речовини на 1 га зменшився до 20 кг/га, а для органічних – приблизно з 8 до 3 т/га. Наявний дисбаланс поживних речовин в земельних ресурсах. Збільшилася частка площі ґрунтів, кислотність яких підвищена, що зумовлено різким зменшенням вапнування. Меліоративні роботи знецінено: 6,5% з усіх земель, що зрошуються, перебувають у тяжкому стані, вториннозасолених – 7,7%, а рационально використаних – 33,8%. Разом деградовані і малопродуктивні землі України займають площу 5133,8 тис. га [2].

Земельний фонд Одеської області складає більше 3 млн га. Під сільськогосподарськими угіддями зайнято майже 2,7 млн га, з яких: ріллі – 2,2 млн. га; багаторічних насаджень – 91 тис. га; сіножатей та пасовищ – майже 407 тис. га. Неправильна система землеробства вплинула на стан земельних ресурсів країни, що призвело до погіршення показників родючості ґрунтів [3].

Однією з причин втрати родючості є багаторазова оранка ґрунту різними знаряддями за допомогою потужних важких тракторів. Зазвичай поле обробляють кілька разів на рік. Не враховуються добрива, насіннєвий матеріал, зерно та солома, коренеплоди та бульби, що привозяться причепом. Крім того, часто трапляються випадки, коли транспортні засоби уникають закислених доріг і їдуть через поля та посіви, створюючи паралельні тимчасові дороги.

Боротьба з небезпекою для навколишнього середовища є невід'ємною частиною внутрішньої та зовнішньої політики урядів і головним завданням екологічної політики. Основними напрямками охорони ґрунтів, підвищення їх родючості та енергозбереження мають стати:

- впровадження нових технологій вирощування сільськогосподарських культур, у тому числі ґрунтозахисних та енергозберігаючих
- проведення роботи з вилучення малопродуктивних та ерозійних земель із інтенсивного землеробства;
- здійснення ґрунтозахисних, рекультивацийних робіт;
- упорядкування агроландшафтів території [4].

З метою покращення стану охорони та використання земель пропонується :

- розроблення програми охорони земель області, передбачивши заходи, спрямовані на забезпечення екологічної рівноваги у природному середовищі, стабільності стану земель, попередження або обмеження негативної дії природно-антропогенних явищ на продуктивність сільськогосподарських земель;

- розроблення програми виведення малопродуктивних земель з сільськогосподарського виробництва;

- проведення інвентаризації лісосмуг, розроблення програми щодо створення ефективних агролісових екосистем області;

- фінансування розробки програм по охороні земель за рахунок частини земельних податків, а також за кошти землекористувачів;

- визначення стану ґрунтів в наслідок засолення, осолонцювання, зрошування, пересушення чи перезволоження осушених земель, зміни кислотності ґрунтів, руйнування їх структури;

- розробка карти деградації та сучасних даних процесів ерозії ґрунтів, розробити екологічні карти техногенного забруднення ґрунтів, визначити землі сильно-, середньо-, слабо забруднені та екологічно чисті, які придатні для вирощування екологічно чистих продуктів [5].

Отже, результатами дослідження з'ясовано, що постає необхідність впровадження екологічно й економічно обґрунтованих систем ведення сільського господарства, адаптованих до місцевих умов, ведення науково обґрунтованих ґрунтозахисних сівозмін, елементів біологізації сучасного землеробства. В умовах сьогодення, пріоритет необхідно віддавати проектуванню сівозмін, з урахуванням новітніх технологій, адже їх методологічною основою є спрямованість на створення істотного поліпшення якісних параметрів ґрунтового покриву, недопущення ґрунтовтоми через вирощування культур однієї групи в сівозміні та поліпшення якісних параметрів вирощеної продукції.

Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» передбачає основні стратегічні цілі та завдання державної екологічної політики, які базуються на виявлених причинах екологічних проблем та фінансовій спроможності держави по їх вирішенню, з урахуванням завдань, які визначені в Угоді про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Після дослідження визначеної проблеми, нами обґрунтовано, що антропогенні фактори здійснюють негативний вплив на земельні ресурси, а отже, система еколого-економічного використання та охорони земель повинна бути спрямована на збереження ґрунтів та мати природоохоронний, ресурсозберігаючий характер.

Характерною рисою реалізації національних екологічних інтересів та екологічної безпеки в цілому є чинник трансформації пострадянського суспільства, прагнення до інтеграції у світове співтовариство. Рівень турботи про екологічні проблеми чітко відповідає практичному вибору дипломатичної стратегії України, яка визначає основні пріоритети та напрямки національного розвитку для багатовекторного забезпечення економічної та екологічної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Дорош Й. Напрями удосконалення екологічної політики в галузі земельних відносин. Землевпорядний вісник. 2012. № 2. С. 29-33.

2. Земельні ресурси: охорона та раціональне використання. Реферат. Освіта.UA. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/ecology/21092/> (дата звернення: 10.05.2023).

3. Панас Р. Сучасні проблеми зниження родючості ґрунтів України і перспективи її відтворення та збереження. Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва. 2013. Вип. 2. С. 102-106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sdgn_2013_2_25.

4. Позняк С. Ґрунт – незамінний дар природи /С. Позняк // Українознавство. №2. – 2010. – С. 83- 86 (дата звернення: 09.05.2023)

5. Про охорону земель: Закон України від 19 червня 2003 р. № 962-IV: станом на 16

жовт. 2020р. URL: <http://www.zakon1.rada.gov.ua/> (дата звернення 0.05.2023)

6. Служба новин. На Одещині понад 80% цінних ґрунтів втратили половину гумусу. Агрополіт - гаряча агрополітика. URL: <https://agropolit.com/news/21859-v-odeskiy-oblasti-rozorano-ponad-80-tsinnih-gruntiv--oda> (дата звернення: 10.05.2023).

7. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року (Проект).- URL : [www.undp.org > docs > UNDP_Strategy_v06-optimized](http://www.undp.org/docs/UNDP_Strategy_v06-optimized) (дата звернення: 10.05.2023)

*Ірина Колганова, к.е.н., доцент
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА В ЗЕМЛЕУСТРОЇ

Етику визначають як систематичне прагнення осмислити наш індивідуальний та суспільний моральний досвід таким чином, щоб встановити правила, які повинні управляти поведінкою людей, виробити цінності, яких варто дотримуватися, а також щоб виховати такі риси характеру людей, які їм корисно в собі розвивати (Р.Т.Де Джордж). В результаті виконання цих завдань етика розширює світогляд людини, з'ясовує для особистості смисл моральних цінностей та проблем, сприяє розвитку культури мислення, стимулює власний моральний пошук людини.

Професійна етика вирізняється усвідомленою ретельною розробкою професійних етичних норм; побудовою системи взаємозалежних цінностей, принципів і установок; існуванням групи людей, що відповідають за підтримку і захист цих норм.

Сучасне суспільство характеризується існуванням численних професій, кожна з яких передбачає наявність певних норм і принципів поведінки у професійному середовищі, тобто професійну етику. Професійна етика містить найважливіші положення професійної поведінки фахівця у процесі практичної діяльності. Вона є узагальненням отриманого досвіду, тому що етична обізнаність – необхідна складова кваліфікованої професійної практики кожного працівника [1].

Сучасні перспективи розвитку сфери геодезії та землеустрою не можливі без дотримання професійної поведінки фахівця у процесі його практичної діяльності.

Професійна етика в сфері геодезії та землеустрою відноситься до принципів та норм моральної поведінки, які регулюють діяльність фахівців у цих галузях. Вона визначає етичні стандарти, які мають дотримуватися геодезисти та землевпорядники, що працюють у цих професіях.

Royal Institution of Chartered Surveyors (RICS) та International Federation of Surveyors є професійними організаціями, які просувають стандарти та кодекси етики; якість та найкращі практики; методи та технології навчання та викладання; освітній менеджмент та маркетинг; безперервний професійний розвиток в сфері геодезії та землеустрою; забезпечують дотримання найвищих міжнародних стандартів в оцінці, управлінні та розвитку землі, нерухомості, будівництві та інфраструктурі.

Головними тезами кодексу професійної етики фахівця в сфері геодезії та землеустрою є розуміння того, що бути професіоналом – це більше, ніж просто робота.

Основні принципи етики в геодезії та землеустрої включають:

Інтегритет (фахівці мають діяти з високою моральною чесністю та безупинно дотримуватися принципів справедливості. Виконувати свої обов'язки з точністю, надійністю та прозорістю, не піддаючи їх впливу корупції або особистих інтересів; активно просувати жінок в галузі, усунути приховане, упереджене ставлення до жінок);

Конфіденційність (фахівці повинні зберігати конфіденційну інформацію яку вони отримують в процесі своєї роботи. Поважати приватність клієнтів, утримуватися від незаконного використання або розголошення інформації; сприяти довірі до професії);

Професійна компетентність (фахівці повинні постійно підтримувати та розвивати свої професійні знання і навички, дотримуватися стандартів галузі та використовувати найкращі